

BIOLOGICA

DE KETENORGANISATIE VOOR
BIOLOGISCHE LANDBOUW EN VOEDING

winter 2007

63

Bio update

VISIE EN FEITEN

**Landelijke
Open Dagen
2008**

**Antoon Vermeer
spreekt op het
Bio-Congres**

Kip werft klanten

De actie 'Adopteer een Kip' is tot nu de goedkoopste en effectiefste campagne geweest om nieuwe klanten voor de natuurvoedingsbranche te werven. Om de aantrekkingskracht van de kip verder uit te bouwen, is eind november een grote promotiecampagne van start gegaan, waarin de verkoop van kipkadobonnen op de winkelvloer is geïntroduceerd. De actie past goed in de cadeaumaand en de Kersttijd. 'Adopteer een Kip' is namelijk niet alleen een origineel cadeau maar ook een goed doel, waarmee een steentje bijgedragen kan worden aan dierenwelzijn en een schoon platteland. Via de mediakanalen wordt de campagne wereldkundig gemaakt door radiospotjes en advertenties. De campagne wordt georganiseerd en gefinancierd door de groothandel, het Promotiebureau Biologische Speciaalzaken (PBS) en Biologica. Meer info: www.adopteereenkip.nl.

Laatste nieuws:

Biologisch gezonder?

Op 13 december heeft minister Gerda Verburg van LNV het onderzoeksrapport 'Biologisch gezonder?' in Nieuwspoort in ontvangst genomen. Het rapport bevat de uitkomsten van langjarig onderzoek naar de relatie tussen biologische voeding en immuniteit. Het onderzoek is uitgevoerd door het Louis Bolk Instituut, Wageningen UR en TNO. Persbericht en meer informatie over het onderzoek kunt u vinden op: www.biologica.nl.

6 februari 2008

Ondernemersdag voor bio boeren en tuinders

Agrarische ondernemers die elkaar hun innovatie laten zien. Discussie over de richting van de biologische landbouw in de komende jaren. Ontmoeting met collega's van andere sectoren. Dit en nog veel meer staat te gebeuren op woensdag 6 februari, de agrarische ondernemersdag van de Vakgroep Biologische Landbouw van LTO/Biologica. Lees verder op pagina 3.

GGO-vervuiler moet schade betalen

De Tweede Kamer heeft op 6 november een motie aangenomen, waarin minister Verburg van LNV verzocht wordt om te komen met een voorstel voor een GGO-schaderegeling. De regeling houdt in dat de kosten van GGO-schade verhaald worden op de veroorzakers van de schade: de GGO-telers of verwerkers. Dat is goed nieuws voor de biologische sector. De motie komt tegemoet aan de wens van Biologica en de Vakgroep Biologische Landbouw van LTO/Biologica om een schadefonds in te stellen waarbij de vervuiler de schade betaalt.

Biologica voert overleg binnen de Stuurgroep Coëxistentie Afspraken over regels voor coëxistentie en aansprakelijkheid. De invulling van een schadefonds voor onbedoelde vermenigving met GGO's is daarbij een heikel punt. De biologische sector heeft steeds aangegeven dat ze niet mee wil betalen aan de schade. Om tot een compromis te komen, is wel toegezegd om mee te betalen aan de apparaatskosten. Biologica hoopt dat de motie zorgt voor een doorbraak in de onderhandelingen over het schadefonds.

Kadotip!

Biologica wenst u een prettige kerst en een gelukkig nieuwjaar

Locavore

“Wensen zijn voorgevoelens van hetgeen je in staat bent daadwerkelijk te realiseren,” is een uitspraak van Goethe. De naderende winter maakt me meer beschouwend. Ik neem even ruimte voor gedroom en fantasie ... Welke wensen kunnen en dúrven we als biologische sector in de volgende jaren te realiseren?

Als ik terugkijk op het afgelopen jaar, hebben we met vereende kracht en lange adem een aantal grote wensen gerealiseerd. Biologica heeft steun gekregen via een aangenomen Tweede Kamermotie: de verantwoordelijkheid van besmetting met GGO's moet bij de vervuiler liggen. Het derde Convenant Markt Ontwikkeling Biologische Landbouw is ondertekend. Caters, supermarkten, boeren en tuinders, speciaal-zaken, maatschappelijke organisaties, fabrikanten én Biologica werken samen voor verdere groei van vraag en aanbod. De overheid wil dat 40% van de producten in de overheidskantines over vier jaar biologisch moet zijn! Onder coördinatie van Biologica is de eerste Week van de Smaak over Nederland uitgerold: boeren, koks, winkeliers en supermarkten hebben een week lang met trots hun culinaire producten en tradities uitgedragen.

Voor 2008 hebben we ook weer mooie wensen. Onderwerpen als smaak, gezondheid, biodiversiteit, natuur, dierenwelzijn, energie en klimaat zijn thema's die Biologica samen met marktpartijen en onderzoekers verder wil innoveren. Ik droom van smaakvolle en gezonde maaltijden voor ouden van dagen. In de tweede Week van de Smaak gaat Biologica daar een start mee maken. Al Gore heeft het klimaatvraagstuk wereldwijd definitief op de politieke agenda's gezet. Door minder verbruik van energie en minder uitstoot van CO₂ heeft de biologische landbouw veel klimaatwinst te bieden. Dat feit is nog te onbekend in onze buitenwereld. Biologica heeft daarom een nieuwe medewerker aangesteld met de taak om de biologische landbouw als oplossing voor het klimaatprobleem actief naar voren schuiven.

Als voorzitter van Biologica blijf ik lobbyen en netwerken. Als biologische consument wil ik ook blijven verduurzamen. De snelgroeibende Locavore beweging in Amerika inspireert mij daarbij! De locavories, zoals ze zichzelf noemen, kiezen voor lokaal geproduceerd voedsel om lekkerder te eten én om voedselkilometers te besparen. Ze moedigen supermarkten aan om meer lokaal voedsel uit het seizoen in te kopen en ze stimuleren consumenten om zelf voedsel te gaan telen. Het woord Locavore impliceert dat lekkerbekken kunnen blijven genieten, terwijl ze bewust kiezen voor minder milieubelasting. Eten én ecologie worden op een nieuwe manier bij elkaar gebracht. Kijk, daar word ik vrolijk van!

Dit alles past in de nieuwe aanpak van de biologische wereld in Nederland. In breder verband eten weer betekenis te geven. Week van de Smaak het hele jaar door. Elke dag. Elke maaltijd. Ook tijdens de Kerst. Eten wordt weer bijzonder. A wish came true.

Ik wens een ieder een fijne kerst en een gezond, smaakvol én uitbundig 2008!

Arie van den Brand
Voorzitter Biologica

Derde Convenant Marktontwikkeling

Het Ministerie van LNV, Biologica en grote marktpartijen (CBL, Veneca, FNLI, LTO, Triodos Bank, VBP, Rabobank) hebben een nieuw convenant gesloten voor de marktontwikkeling van de biologische landbouw. De looptijd van het Derde Convenant is 4 jaar: van 2008 tot en met 2011. Koninklijk Horeca Nederland zal zich misschien ook bij het convenant aansluiten. De centrale doelstelling is dat de biologische keten een robuuste sector wordt die zich op eigen kracht verder ontwikkelt. Gestreefd wordt o.a. naar 10% groei van de biologische consumptie per jaar, betere afspraken over export en import en gezamenlijke (keten)oplossingen voor aanbodskrapte.

Deelconvenant

Veertien maatschappelijke organisaties zullen in een onderliggend deelconvenant - net als in de afgelopen convenantsperiode - bijdragen aan de marktontwikkeling biologische landbouw. Dit doen ze indirect door hun leden bewust te maken van de meerwaarden van biologisch (milieuvriendelijk, dierenwelzijn, gezondheid) en direct door hun leden te stimuleren om meer biologisch te kopen. Ook zullen de organisaties zelf het goede voorbeeld geven door (nog meer) biologisch te cateren bij eigen evenementen en bijeenkomsten. Sommige organisaties hebben nu al 100% biologische catering. Biologica is coördinator van het deelconvenant.

Klimaat en energie

In de periode 2008-2011 zullen de maatschappelijke organisaties gezamenlijk enkele hoofdthema's bij de kop pakken:

- biologisch sterker verbinden aan streek en omgeving;
- invulling geven aan de begrippen duurzaamheid, gezondheid en dierenwelzijn voor de gezamenlijke en soms overlappende achterbanen;
- expliciete aandacht voor klimaat en energie in relatie tot (biologische) voeding.

Deelnemers aan het deelconvenant zijn o.a. Natuurmonumenten, Protestantse Kerk Nederland, Dierenbescherming, IVN, de Provinciale Milieufederaties en De Kleine Aarde. Begin 2008 zullen nieuwe organisaties worden uitgenodigd zich bij de groep aan te sluiten.

Contactpersonen bij Biologica:

Mari Marinussen, marinussen@biologica.nl (projectleider deelconvenant) en Jasper Vink, vink@biologica.nl (coördinator communicatie).

Vakgroepnieuws

Er wordt momenteel gewerkt aan de herziening van het **Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB)**. Dit betekent vanaf 2013 waarschijnlijk een hervorming van de landbouwsubsidies. Voor de biologische sector biedt dit vernieuwde GLB een kans. Melkveehouder en Vakgroep vice voorzitter Kees van Zelderen: "Onze schone manier van werken gaat beloond worden."

"Landbouw wordt eindelijk breder gezien dan voedselproductie alleen"

Het oude landbouwbeleid had als doel om de voedselproductie van de Europese Unie veilig te stellen: de productie van veel, veilig en goedkoop voedsel werd beloond. "Het herziene GLB gaat daar verandering in brengen", aldus Kees van Zelderen. "Vanaf 2013 wordt de Europese landbouwsubsidiepot losgekoppeld van de productie en wordt aangewend om groene en blauwe diensten te belonen. Voor het eerst in de geschiedenis wordt de landbouw dus breder gezien dan voedselproductie alleen. Deze erkenning is heel belangrijk voor de biologische landbouw. Het is een gezonde en logische ontwikkeling dat je maatschappelijk geld investeert in maatschappelijke doelen."

Pijler 1

Om de kans die het GLB biedt zo goed mogelijk te verzilveren, moet de Vakgroep Biologische Landbouw LTO/Biologica de komende tijd slim opereren. Waar gaat de Vakgroep op inzetten? Van Zelderen: "Het GLB bestaat uit 2

pijlers. Pijler 1 wordt naar verwachting vanaf 2013 een hectare gerelateerde premie. Pijler 2 blijft algemene steun voor plattelandontwikkeling. Wij willen graag dat pijler 1 de grootste subsidiepot blijft. Voor deze hectaresteu kom je in aanmerking als je een aantal maatschappelijke diensten levert zoals biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, waterbergend vermogen, natuurproductie en dierenwelzijn. Dat zijn allemaal thema's waar we vanuit onze landbouwmethode goed in zijn. De ondersteuning krijg je als je aantoonbaar diensten levert. Voor ons is dat simpel, want wij kunnen het controlesysteem van pijler 1 koppelen aan de Skalcontrole. Om een standaard basisbeloning voor alle biologische boeren te creëren, pleit de Vakgroep er voor om bepaalde natuurmaatregelen verplicht te stellen binnen de Skalregeling. Pijler 2 is minder aantrekkelijk omdat de gelden 50% door Brussel en 50% vanuit Nederland betaald worden. Dat betekent een enorme administratieve rompslomp en daar wordt je als boer niet blij van. Boven-

dien mogen andere partijen, zoals natuurorganisaties, ook aanspraak maken op pijler 2."

Strategie

De Vakgroep gaat de komende tijd lobbyen om draagvlak te vinden voor zijn ideeën. In dit lobbytraject wil de Vakgroep optrekken met de gangbare LTO-collega's. Van Zelderen: "Het is strategisch beter om gezamenlijk bij LNV en Brussel onze standpunten naar voren te schuiven. Veel gangbare boeren doen bijvoorbeeld ook veel aan natuurontwikkeling. Ook zij moeten beloond worden als ze actief werken aan de verbetering van bijvoorbeeld biodiversiteit en dierenwelzijn. Vanuit de Vakgroep denken we aan een puntensysteem. De biologische boeren en tuinders krijgen dan bijvoorbeeld ook punten voor het niet gebruiken van kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Tijdens de landelijke ondernemersdag op 6 februari zullen we het uitgebreid gaan hebben over hoe we de kansen van het GLB het beste kunnen benutten."

6 februari 2008

Ondernemersdag & BioVak

Onder het thema 'Markt, innovatie en beleid' houdt de Vakgroep Biologische Landbouw LTO/Biologica op 6 februari 2008 een landelijke ondernemersdag voor biologische boeren en tuinders. 's Ochtends geeft onder andere LTO-voorzitter Albert Jan Maat zijn visie op

de toekomst van de biologische landbouw, hij zal daarbij ook ingaan op de herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), waarover de komende maanden in Brussel en Nederland discussie is. 's Middags lichten ondernemers in workshops innovaties

op de bedrijven toe, ook is er aandacht voor allerlei marktaspecten zoals directe verkoop. De ondernemersdag wordt gehouden tijdens de BioVak voor de land- en tuinbouw op 6 februari 2008. Meer informatie: Sjors Willems, willems@biologica.nl

9 april 2008

Bio-Congres: 'Voorsprong Vermarkten'

Onder de noemer 'Voorsprong vermarkten!' organiseert Biologica in samenwerking met Triodos Bank en Task Force MBL op woensdag 9 april het jaarlijkse Bio-Congres op Landgoed Rhederoord in De Steeg. Minister Jacqueline Cramer van VROM en ZLTO voorzitter Antoon Vermeer geven hun visie op het thema. Verder zijn er presentaties van La Place, Bio+ en de cijfers uit het Bio-

Monitor Jaarrapport 2007. 's Middags is er een workshop over afbrekbare verpakkingen en zijn er diverse proeverijen. De lunch en het diner zijn in handen van patron cuisinier Eric van Veluwen. Bio-Congres 2008: de netwerkdag voor ondernemers in de biologische sector. Medio januari krijgt u een uitnodiging; u kunt alvast reserveren info@biologica.nl.

Dagvoorzitter Mieke van der Weij

Open Dagen

bij de biologische boer en tuinder en zorgboerderij

Noteer vast in uw **AGENDA**
Zaterdag 21 &
zondag 22 juni
2008

Biologica en het landelijk Steunpunt Landbouw & Zorg hebben afgelopen vijf jaar achter de schermen vruchtbaar samengewerkt bij de organisatie van hun Open Dagen bij de boer. 'Zorg' is de gemeenschappelijke deler van Biologica en het Steunpunt: zorg voor de dieren, de bodem, de natuur, het eindproduct en de mensen (zorgvragers). In 2008 worden de krachten gebundeld om de verschillende Open Dagen samen te voegen tot een gezamenlijk evenement. De samenwerking biedt nieuwe kansen om een breder publiek te bereiken, media aandacht te krijgen en promotiemateriaal te ontwikkelen. Het evenement wordt op ludieke wijze afgetrapt door cabaretier Vincent Bijlo. Dagblad Trouw zal een week voor de Open Dagen een bijlage uitbrengen met daarin de adreslijst van alle deelnemende boerderijen en achtergrondverhalen over multifunctionele landbouw.

WWW.PROEFDEAANDACHT.NL

Kids for Bio+

Kids for Animals, de jeugdclub van de Dierenbescherming, en het merk Bio+ gaan samen hun schouders zetten onder de promotie van biologisch vlees. Als consumenten tien streepjescodes van Bio+ vleesproducten op een spaarkaart plakken, kunnen ze die verzilveren in een Kids for Animals Paspoort. Met het paspoort hebben kinderen gratis toegang tot tien pretparken. De actie duurt tot januari 2008 en vindt plaats in de supermarkten C1000, Jumbo, Coöp, Plus en Dirk. De Dierenbescherming wil op deze manier zijn achterban stimuleren om diervriendelijk vlees te kopen.

Varia

Internetwinkel albert.nl is met 150 biologische producten en 35% groei een grote binnenkomer op de biologische markt. Om de verkoop van bio nog een extra impuls te geven, hebben ze een 'thuisproeverij' georganiseerd: bij aankoop van een bio-product krijgt je een pak bio-rijstwafels om uit te proberen. Ook Campina laat weer van zich horen. Vanwege de maatschappelijke waardering doen ze op 4 scholen een proef met biologische schoolmelk. Voor de catering zijn er allerlei nieuwe producten op de markt gebracht. Fabrikant Bieze heeft eenpersoonsbakjes eiersalade en kipsalade geïntroduceerd. Vecozuivel komt met koffiemelk in cups en Weidegangkaas heeft kaasblokjes, -plakjes en -rasp voor de zelfbediening ontwikkeld.

De boer op

Op dit moment is de vraag naar biologische producten groter dan het aanbod. Er zijn dus nieuwe omschakelaars nodig. De Task Force Markt Ontwikkeling Biologische Landbouw heeft afgelopen maanden bijeenkomsten georganiseerd met gangbare boeren en tuinders in Zeeland om met ze te praten over de marktkansen van biologische teelt. De gesprekken hebben er toe bijgedragen dat de gangbare boeren hun vooroordelen over biologisch kunnen bijstellen; voor veel boeren had biologisch nog een negatief imago. De Task Force heeft voor begin volgend jaar bijeenkomsten in Noord-Holland gepland voor met name gangbare melkveehouders.

“Biologisch en gangbaar kunnen van elkaar leren op praktisch niveau”

Tijdens het Bio-Congres op woensdag 9 april op Landgoed Rhederoord zal ZLTO-voorzitter Antoon Vermeer zijn visie geven op het naast elkaar ontwikkelen van de biologische en gangbare landbouw. Als gangbare boer en Dossierhouder Biologische Land- en Tuinbouw bij LTO kent hij als geen ander de raakvlakken en pijnpunten. Wat zijn volgens de ZLTO-voorman de kernwaarden van de biologische landbouw?

U bent ‘dossierhouder’ biologische landbouw binnen LTO, wat houdt dat in?

Antoon Vermeer: “Dossierhouder zijn betekent dat ik in het bestuur van LTO Nederland aanspreekbaar ben op zaken die de biologische sector raken. Dat kan van binnen LTO zijn of van buiten komen. Mijn taak is het om te kijken naar processen, ik ben niet degene die inhoudelijke oplossingen voorstelt. Vanuit het bestuur van LTO ben ik lid van de Stuurgroep Task Force Marktontwikkeling Biologische Land- en Tuinbouw.”

Wat is voor u belangrijker: biologisch als concept of biologisch als kraamkamer voor de hele landbouw en voedselketen?

“Naar mijn mening is biologisch als concept het belangrijkste. Dat concept, daar investeer je in, dat verdiep je en daarin liggen ook de kernwaarden van biologisch opgesloten. Als het gaat om de kraamkamerfunctie kom je terecht bij diergezondheid, uitwisselen van

ervaringen bij antibioticagebruik, de aandacht voor bodemleven en bodemvruchtbaarheid. In wat abstractere zin: het weer leren zien van plantteelt en dierhouderij als systeem en niet als losse dingen met enkelvoudige technologische oplossingen als het ergens misgaat.”

Wat kunnen biologisch en gangbaar van elkaar leren?

“Biologisch en gangbaar kunnen van elkaar leren op praktisch niveau. Daar zijn al de nodige voorbeelden van. Biologische boeren, geen uitgezonderd, hebben veel moeten leren. Over de biologische productie, over de biologische markt, hoe het biologische bedrijfsleven werkt, wie wat doet. Wat gangbare boeren van biologische boeren kunnen leren is dit: wil je echt veranderen, met je tijd meegaan, en daarvoor hoef je echt niet biologisch te worden, dan neem je tot in je haarvaten een lerende houding aan. Anders lukt het gewoonweg niet.”

Wat zijn uw verwachtingen wat betreft de groeikansen van de biologische sector?

“De verwachtingen lijken mij helder: de biologische markt groeit de komende jaren door. Onze uitdaging is om de aansluiting te blijven houden.”

Op het Bio-Congres spreekt u ook over de uitdaging van de biologische sector om verder te innoveren. Wat zijn volgens u de belangrijkste aandachtspunten?

“Zoals ik het zie is innovatie op basis van specifieke inhoudsstoffen in producten, juist vanwege de biologische manier van produceren het blijvende onderscheid voor de toekomst. Daarnaast moet er voor alle sectoren voldoende

de kritische massa komen om op eigen kracht aan kennis- en marktontwikkeling te kunnen blijven doen.”

Er is op dit moment veel vraag naar biologische producten. Toch valt het niet mee om nieuwe omschakelaars te vinden. Wat moet er volgens u gebeuren om te zorgen voor (jonge) nieuwe ondernemers?

“Biologisch ondernemen als uitdaging presenteren en daarvoor de juiste mensen zien te vinden. Als ZLTO ontwikkelen we daar een project voor.”

De biologische en gangbare landbouw komen elkaar nogal eens tegen: coëxistentie, Phytophthora, ophokplicht, waarbij belangen en visies botsen. Hoe kijkt u in dat licht aan tegen samenwerking van LTO en Biologica in de Vakgroep?

“De afgelopen jaren hebben aangetoond dat we, heftige discussies niet uit de weg gaand, in staat zijn geweest er gezamenlijk uit te komen, in LTO-verband, met Biologica. Dat moet ook de basishouding zijn. Niet vanuit bestuurlijke krachten en belangen maar vanuit ondernemersdenken. Als je vanuit het bedrijfsbelang met elkaar naar oplossingen zoekt zal dat niet altijd even eenvoudig zijn, maar ik ben ervan overtuigd dat je er uit komt.”

Meer informatie over het Bio-Congres, zie pagina 4.

Ing. A.J.A.M. Vermeer (Udenhout, 1949), melkveehouder te Haaren in maatschap met zijn neef. Het melkveebedrijf telt 120 melkkoeien en 120 stuks jongvee. Dossierhouder Biologische Land- en Tuinbouw bij LTO sinds 1 januari 2006.

Selectie in eigen boerenhand

Aankomend voorjaar organiseert Stichting Zaadgoed voor de vierde keer de cursus 'Selectie in eigen boerenhand'. De cursus is bedoeld voor boeren en tuinders die meer willen weten over de mogelijkheden voor selectie en vermeerdering op hun eigen bedrijf. De cursus start in maart en omvat een theorie- en een praktijk gedeelte. Tijdens de theorielessen wordt uitgebreid stilgestaan bij de erfelijkheidsleer, selectiemethoden en rasontwikkeling. Het selectiewerk wordt in de praktijk geoefend tijdens excursies naar verschillende veredelingsbedrijven. Opgeven kan tot 1 februari. Meer informatie en aanmelden: info@zaadgoed.nl.

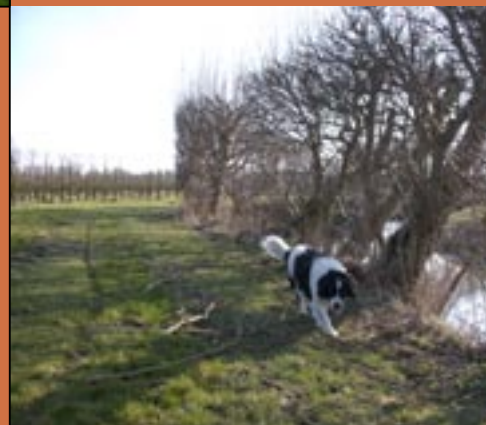

Groeispurt boomteelt

Eind oktober heeft laanbomenkweker Jan Huijberts van Bomenland Schiphorst BV zijn Skal certificaat ontvangen. Hij heeft 16 hectare van zijn bedrijf omgeschakeld en daarmee is de sector in een klap zo'n 15% gegroeid. Huijberts heeft er alle vertrouwen in dat hij zijn bomen biologisch af kan zetten. "Biologisch had een beetje een zweverig imago maar dat is aan het veranderen. Afnemers zien steeds meer in dat een biologische boom een duurzaam product is. De eerste orders zijn al binnen." Kijk voor het aanbod aan biologische bomen op: www.bomenland.nl en www.bioboombkwekerijen.nl.

Annex uitgangsmateriaal 2008

Eind november is besloten welke gewassen volgend jaar op de Nationale Annex komen te staan; op de Annex staat het uitgangsmateriaal dat biologisch beschikbaar is en verplicht gebruikt moet worden. Op verzoek van de expertgroepen is een flexibiliseringregeling ingevoerd. Deze regeling maakt het mogelijk om onder voorwaarden voor nieuwe rassen ontheffing aan te vragen, ook al staat het betreffende gewas op de Annex. Een belangrijke voorwaarde is dat het zaadbedrijf het nieuwe ras opneemt in haar programma voor biologische vermeerdering zodat het volgende teeltseizoen wel biologisch zaad beschikbaar is. Bij aardappel zou een tekort aan biologisch pootgoed kunnen ontstaan. Ontheffing is dan mogelijk. Voorwaarde is wel dat het pootgoed vóór 1 februari 2008 besteld is. Na 1 februari zal geen ontheffing meer verleend worden. Meer info: www.biodatabase.nl of [Maaike Raaijmakers, Raaijmakers@biologica.nl](mailto:Maaike.Raaijmakers@biologica.nl)

WWW.BIOCONNECT.NL

Toekomst diergezondheid

In Den Bosch vindt op donderdag 17 januari 2008 het symposium over fytotherapie plaats. Fytotherapie, geneeskunst op basis van planten, kan bijdragen aan diergezondheid, voedselveiligheid en een verminderd gebruik van antibiotica. Recent wetenschappelijk onderzoek geeft veelbelovende resultaten. Antibioticaresistentie bij dieren levert gevaar op voor de volksgezondheid, daarom is de zoektocht naar alternatieven van groot belang. Het symposium is bedoeld voor dierenartsen, wetenschappers, beleidsmakers, veehouders en veevoederfabrikanten. Meer informatie: www.fyto-v.nl.

Nieuw: Wijnbouw

De Productwerkgroep biologische fruitteelt van Bioconnect wordt versterkt met het werkgebied wijnbouw. Dik Beker, biologisch wijngaardenaar en lid van de commissie commerciële wijnbouw van het Wijngaardeniersgilde, wordt het aanspreekpunt. De eerste activiteit binnen Bioconnect is een inventarisatieonderzoek naar de groei en productie van moderne, voor de biologische teelt geschikte, druivenrassen in bestaande wijngaarden in Nederland. Het doel van de inventarisatie is onder meer om tot adviezen te komen voor welke rassen het meest geschikt zijn voor de teelt op een bepaald type bodem en locatie en hoe de groei en productie in bestaande aanplanten kan worden bevorderd. Meer info: [Marian Blom, blom@biologica.nl](mailto:blom@biologica.nl)

Internationaal Voorbeeld

Tijdens het IFOAM Organic World Congress van 18 t/m 20 juni 2008 in Italië zal Bioconnect als innovatief project gepresenteerd worden. De samenwerking tussen praktijk en onderzoek is een unieke aanpak en Bioconnect is daarmee een voorbeeld voor internationale onderzoekinstellingen. Binnen Europa heeft Nederland zich dankzij deze aanpak zelfs ontwikkeld tot koploper in de kennisontwikkeling van biologische landbouw. Voor het IFOAM World Congress zal er een publicatie samengesteld worden met daarin de resultaten van vier jaar onderzoek door Wageningen UR en het Louis Bolk Instituut. Daarnaast zal de website van Bioconnect een Engelstalig deel krijgen.

COLOFON

De Bio update is een uitgave van Biologica en verschijnt vier keer per jaar.

Leden van de bij Biologica aangesloten verenigingen ontvangen deze update. Dat zijn de leden van de Vakgroep Biologische Landbouw LTO/Biologica, de Vereniging van Biologische Productie- en handelsbedrijven (VBP) en Vakcentrum Natuurvoeding & Reform (VN&R). Ook de ondertekenaars van het "Biologisch Deelconvenant" en een groeiende groep relaties binnen en buiten de biologische sector ontvangen de Bio update.

Bio update 63
winter 2007

Redactie en samenstelling:
Annelijn Steenbruggen

Bijdragen:
Kees van Bohemen
Arie van den Brand
Maaike Raaijmakers
Jasper Vink

Foto's:
Beeldbank Biologica
Pieter Ouddeken
Annelijn Steenbruggen
ZLTO

Oplage:
2.100 exemplaren

Lay-out:
Vilarrica bv
Baarn

Druk:
Drukkerij Klomp
Amersfoort

Redactieadres:
Biologica
Postbus 12048
3501 AA Utrecht
tel. 030-2339970
info@biologica.nl
www.biologica.nl
www.adopteereenkip.nl
www.adopteereenappel.nl